

Dlouholetý ředitel Arcidiecézní charity **Václav Kepř** popisuje začátky, vývoj i současnou podobu pomoci lidem.

Ondřej Zuntich
redaktor MF DNES

S působením v Arcidiecézní charitě Olomouc spojil Václav Kepř třicet let, nyní zamířil do důchodu. Jeho krédem vždy bylo pomáhat s mírou a hlavně učit soběstačnosti. „Náš klient pak zjistí, že žije a rozhoduje sám, což má obrovskou cenu. My ho jen posouváme, je-li to možné,“ říká v rozhovoru pro MF DNES.

Měl jste za sebou dva roky v Charitě Zábřeh, když v roce 1997 přišly povodně. Jaký byl rozdíl v pomoci tehdy a při záplavách loni? Tenkrát jsme neměli žádné zkušenosti a skoro nic na účtě. Ale věděli jsme, že je to totální průšvih a musíme do toho jít jakýmkoliv způsobem. Byl jsem tehdy hodně aktivní ve skautu, takže přes něj se podařilo domluvit pro Šumpersko několik stovek dobrovolníků. Vše jsme se učili za pochodu, ale povodně 1997 vystřelily Charitu do jiné dimenze. Dnes je i stát samozřejmě připravený mnohem lépe.

V čem vidíte při mimořádných situacích specifikum Charity? Je to působení v terénu i dlouho po katastrofě?

Neumíme zachraňovat lidi z vody ani bagrovat koryta řek, ale jsme doprovázející pomocí, bez níž by lidé poté, co opadne voda, neměli zůstat. Stát třeba umí dát finance, ale lidé často potřebují i fyzickou práci, zorganizovat dobrovolníky či materiální vybavení – vysoušeče, elektrocentrály, vysavače, pily a já nevím co všechno. Už jsme se naučili do toho vlítnout, akceschopnost může být i v řádu hodin. Ale nejdůležitější u Charity i některých jiných neziskových organizací podle mne není rychle vybrat a utratit peníze a říct veřejnosti „takhle jsme je použili“, ale zůstat tam a lidi doprovázet, protože některé věci se objevují postupně. Škody se teď třeba ukázaly až s půlročním zpožděním na jaře. Někdy jsme nablízku i dva tři roky.

S Charitou jste spojil 30 let života. Jaká byla v polovině 90. let a jaká je teď?

Těžká otázka, to je jako porovnávat Československo v listopadu 89 a Čes-

Žijeme v té nejlepší době, važíme si toho

Zasvětil život pomoci potřebným Snímek zachycující Václava Kepřa v ukrajinském Ternopilu, kde obhlížel humanitární stan a elektrický generátor s topidlem dovezeným v rámci sbírky. Díky tomuto vybavení bylo možné vydávat místním a uprchlíkům před boji teplá jídla nebo čaj. Foto: archiv Arc. charity Olomouc

kou republiku dnes. U úplných začátků jsem nebyl, protože Charita byla ustanovena už v roce 1991, v Zábřehu o rok později. Každopádně vznikla na základě totálního nadšení a bláznovství pár lidí. Vždy to byl někdo z dané farnosti. Nejdřív se začaly spontánně objevovat různé šatníky a dobročinné aktivity, bylo však vidět, že taková forma pomoci není dostačující a že lidské bída a potřebnost je spousta. Jako první profesionálnější projekt pak přišla ošetrovatelská a pečovatelská služba, tedy integrovaná sociální a zdravotní péče. Pak se začaly rozvíjet další služby, protože jenom ty terénní nestačí. Vznikaly první azylové domy, domovy pro seniory a podobně.

Pomáhali jste mladému státu v rozvoji?

Vždy jsem říkal, že stát má být až ten poslední, kdo se o poskytování služby stará. Spolu se samosprávou má vytvářet prostředí a podmínky, ale když někdo hledá pomocnou ruku, ať se nejdřív podívá na konec svého ramene. Jsme v první řadě odpovědní sami za sebe. Když nemůžu, nemám sílu, možnosti, schopnosti, kdo je další? Rodina, blízké

okolí, občanský sektor. Teprve když to vše není dostačující, má nastoupit veřejná správa jako garant existence a dostupnosti oněch služeb. Ale stát bych rozhodně neviděl jako toho přímého poskytovatele. Ostatně to ani neumí dělat dobře a levně, neboť není člověku tak nablízku.

Lze srovnat sociální služby před rokem 1989 a dnes?

Tehdy nebyly plnohodnotné. Stát víceméně zajišťoval dovážku obědů a nějaké nákupy, stavěly se ústavy a domovy důchodců. Péče se odehrávala „za zavřenými dveřmi“. Nebyla dostatečná legislativa ani žádné standardy. Tudíž jsme začali přemýšlet, jak pomoc Charity zabezpečit kvalifikovanými zaměstnanci, když se dáme na profesionální služby. Nakonec i proto z iniciativy Arcidiecézní charity Olomouc vznikla Vyšší odborná škola sociální.

Charita postupně začala mít velmi široký záběr...

Ano, protože jednou službou nic nekončí, člověk jako klient se v čase vyvíjí, zhoršuje se, službu je potřeba zintenzivnit. Vznikla škála od nelehkých forem terénní pomoci přes růz-

Profil Václav Kepř

Celoživotní skaut chtěl původně profesně pracovat s mládeží, v polovině 90. let ovšem začal vést Zábřežskou charitu. V roce 2002 se stal ředitelem Arcidiecézní charity Olomouc, kde zůstal až do letošního červencového odchodu do důchodu. Je držitelem Ceny Charity 2024 za mimořádné vedení a obětavost.

né stacionáře a odlehčovací služby až třeba po domovy pro seniory nebo hospicovou mobilní péči. Unikát Charity obecně je, že snad kromě předčítání nabízí celé portfolio služeb podle zákona o sociálních službách v terénní, ambulantní a pobytové formě, k tomu jsou navíc i zdravotní služby.

Jakou část financí kryje arcidiecéze a jakou jiné zdroje?

Od začátku jsme financováni vícezdrojově. Dobrovolné aktivity se dají hradit z vlastních prostředků, sbírek, darů či přes sponzory. Ale když jde o profesionální služby, kde

de facto děláte to, co člověku garantuje stát, tak se samozřejmě Charity, stejně jako jakýkoliv jiný poskytovatel, ucházejí o dotace, granty, peníze z Evropského sociálního fondu nebo od nadací. Dohromady to dává rozpočet asi 1,6 miliardy pro zhruba 60 tisíc klientů ročně.

Téměř deset procent lidí v Česku je ohroženo chudobou. Rýsuje se nám problém?

Mohl by. Cítím však potřebu vymezit se proti některým prohlášením, jak se máme zle a podobně. Není to pravda. Jako společnost jsme velmi bohatí a žijeme v té nejlepší době. Ale samozřejmě vždy tu byli lidé ohrožení chudobou nebo zkrátka jen od páneboha nedostali tolik, co druzí. Faktem však je, že stát i společnost jsou velmi solidární a umí najít prostředky, jak důsledky kompenzovat. Lidé mají šanci obrátit se na státní úřady či na nás. Hledáme cesty, aby opravdu nikdo nemusel propadnout až na úplné dno, odkud není východisko. Jsou země, kde jsou na tom hůř, i když se tváří jako rozvinutější. Rozhodně ovšem nechci zavírat oči před mnoha lidmi, kteří jsou na pokraji existenční nou-

ze. Ano, jsou mezi námi, je nutné je aktivně vyhledávat a pomáhat jim.

Narážíte na český systém péče?

Loni jsem spadl ze stromu a vykloubil si rameno. Najednou okolo mě běhali doktoři, mám za sebou dvě operace. Jsou však místa, kde pokud bych neměl peníze, je ze mě mrzák. Lidé si zapomněli vážit možnosti a často své nároky pořád zvyšují. Mají pocit, že stát a společnost jsou povinni zabezpečit jim nějaký standard. Systém ale nikdy nebude dokonalý a spravedlivý. Jistě, pojďme hledat chyby a zlepšovat. Někteří ale volají po vládě silné ruky, jež vše zařídí. To už tu bylo a neosvědčilo se to. Pokřivený socialismus byl hrůza a lidi stejně nedostali, co potřebovali.

Dotýkájí se vás všelijaké útoky na neziskový sektor, které zaznávají i od některých politiků?

V každé společnosti jsou blbci, musíte je ignorovat. Často jsou to lidé bez základní empatie, případně je za tím špinavá politika. Nemám to rád. Nejlepší je nedat jim hlas ve volbách.

Pomáháte lidem v nesnázích a neštěstích. Co jste dělal, když toho na vás bylo už moc?

Někdy bylo nutné dělat ještě víc a rychleji. Ta práce je náročná, ale na druhou stranu si z ní i berete. Charitu tvoří především vztahy a na ty je můj život bohatý. Sílu mi dávají i lidé. Když jim přinesete naději do zdánlivě neřešitelných situací, pomůžete jim znovu objevit smysl života, či jim ukázat, že nejsou zbyteční. Také jsem křesťan, takže věřím, že na to nejsem sám a že Boha z toho nemůžeme vystrkat, jestli chceme říkat, že jsme organizace, která šíří i křesťanské hodnoty. Též mi pomáhala příroda a hlavně manželka - to jsou ti neviditelní hrdinové, bez nichž by toho spoustu nebylo.

Které situace, kdy dochází k pocitu zbytečnosti, máte na mysli?

Oněch 60 tisíc klientů za rok znamená stejný počet různých těžkých situací. Některé jsou modelové, jiné specifické. Když do nich vstupujete, musíte odhadnout, co člověk nezbytně potřebuje. Neboť vaše pomoc ho nemá učinit závislým, ale má ho přiměřeným způsobem dovést ke své pomoci. Je jednodušší donést někomu nákup, ale vzít třeba člověka na vozíku aspoň jednou měsíčně do obchodu, ať si sám rozhodne, co chce dát do košíku, to má obrovskou cenu. Najednou je mezi lidmi, žije a rozhoduje, vyvíjí vlastní aktivitu. A vy ho vlastně jenom posouváte.

Některým dárcům vyhovuje adresnost sbírek, vy jste si ji také vyzkoušeli, například při vánočních balíčcích pro Ukrajinu či současném potravinovém projektu Plný talíř. V čem je výhoda?

Každý takový nápad má na druhé straně svého dárce. Ať si mohou lidé vybrat. A pokud jde o naše projekty, tak vánoční balíčky jsou nádherná věc. Na straně dárců se zapojí třeba celá rodina, děti vnášejí svůj pohled, když vědí, pro koho dárek pořizují. Je to pro ně pomalu slavnost.